

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245570

ฝันแฝงในจินตนาการ

พลอย กาลม

ศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

๐๐๐๒๕๒๑๙๗

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245570

แผ่นแฟงในจินตนาการ

พลอย กาสม

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน ๒๕๕๔

แผ่นแฟงในจินตนาการ

พลอย กาสม

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์พงศ์เดช ไชยคุตร

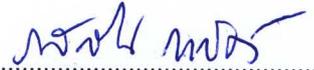
รองศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์รสติน กาสต์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์รสติน กาสต์

16 กันยายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ชุด “ฝันแฝงในจินตนาการ”เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ รสลิน กาสต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งกรุณาให้ความรู้คำแนะนำการสร้างสรรค์ผลงานตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พ่อและแม่ ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านการศึกษาและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ กมล เผ่าสวัสดิ์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร รอดบุญ ที่ให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยวุฒิ ร่วมฤทธิกุล ที่ให้ความรู้ คำแนะนำและโอกาสที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางการเรียนรู้ทางศิลปะ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ Jan Theo Vleeschauwer ที่คอยให้คำปรึกษาและคำแนะนำซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งต่อความสับสนเนื่องในการทำงานของข้าพเจ้า

ขอกราบขอบพระคุณ มุลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณปัญญาชัย เกตุราชนาค ผู้ซึ่งให้การสนับสนุนในทุกๆด้านทางการศึกษากับข้าพเจ้าตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณโอฬาร พลัฒผล ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในระหว่างการทำผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ฝันแฝงในจินตนาการ
ผู้เขียน	นางสาวพลอย กาศม
ปริญญา	ศิลปมหาบัณฑิต(ทัศนศิลป์)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ รสลิน กาศด์์

บทคัดย่อ

245570

การจินตนาการของข้าพเจ้าเกิดขึ้นจากการคิดฟุ้งฝัน ภาพฝันนั้นมาจากเรื่องราวต่างๆในชีวิตและจากสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ที่สร้างความทรงจำและความประทับใจให้เกิดการจินตนาการก่อรูปทรงของเรื่องราวที่ประหลาดและน่าสนใจขึ้น ภาพเหล่านี้ได้เป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้าสร้างพื้นที่จำลองขึ้นสำหรับเป็นพื้นที่แห่งความฝัน โดยมีรูปทรงของ “ผม” เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงอารมณ์ความรู้สึกที่บรรจุกภาพความนึกฝันไว้อย่างเนืองแน่น เต็มไปด้วยเรื่องราวของชีวิตและภาวะการปลดปล่อย โดยรวบรวมภาพจินตนาการจากสมุดบันทึกมาขยายเรื่องราวเหล่านั้นจนเกิดเป็นภาพสภาวะห้วงฝันซ้อนฝันและสร้างสรรค์เป็นผลงานชุด “ฝันแฝงในจินตนาการ” โดยใช้เทคนิคสื่อผสมที่มีทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และวาดเส้นผสมรวมกันอยู่บนพื้นที่ผลงานทั้งส่วนที่เป็น 2 มิติและ 3 มิติขนาดต่างๆจำนวนหลายชิ้นงาน ผลงานทั้งหมดถูกจัดวางสร้างให้เกิดเป็นห้วงฝันหนึ่งชิ้นในรูปแบบศิลปะอินสตอลเลชันที่เปิดพื้นที่ของห้วงฝันแฝงให้ผู้ชมได้เข้ามาสัมผัสกับเรื่องราวภายใน

ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้รู้จักกับตัวตนในอีกแง่มุมหนึ่ง และคาดหวังว่าการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณะชนในรูปแบบนิทรรศการครั้งนี้ ผู้ชมอาจจะได้รับข้อสื่อสารบางอย่างจากผลงาน ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ในการส่งต่อความคิดในเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาต่อยอดความรู้ทางศิลปะต่อไป

Thesis Title	Latent Dream in Imagination
Author	Miss Ploy Kasom
Degree	Master of Fine Arts (Visual Arts)
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Rossalin Garst

ABSTRACT

245570

My imagination comes from dreams. The images in these dreams come from different events and things that happened in my life and from my surroundings. These memories and impressions appear into imaginary forms, strange yet interesting, representing events or things that happened in my life. These images are the inspiration for me to create a simulated space of dreams. I use the form of “hair” as a symbol to represent feelings and emotions as interlocking thoughts and dreams, and when being released are full of life. Imaginary images from my diary are elaborated on until images arises that are like a dream within a dream. In the creation of the work “Latent Dream in Imagination” I use a mixed-media technique, a combination of painting, sculpture, printmaking and drawing on surfaces and forms that are both 2 and 3 dimensional. The work consists of several pieces with different sizes. The entire work is like an installation of an imaginary dream. There is also a latent space in this imaginary dream where the viewers can come in touch with what is inside.

This creative work makes me look at myself from yet another perspective and I hope that by showing this work to the public in this exhibition the viewers may get something out of the work that should be beneficial for the creation and development of art in the future.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาแห่งการสร้างสรรค์ชุด “ฝันแฝงในจินตนาการ”	1
ผลงานสร้างสรรค์ชุดก่อนศิลปนิพนธ์	4
ผลงานสร้างสรรค์ชุดที่ 1 “ณ ช่วงขณะหนึ่ง”	4-8
ผลงานสร้างสรรค์ ชุดที่ 2 “บันทึกที่มีชีวิต”	8-13
บทที่ 2 การดำเนินการสร้างสรรค์	14
แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงานชุด “ฝันแฝงในจินตนาการ”	14
ขั้นตอนในการดำเนินงานสร้างสรรค์	14
รวบรวมข้อมูลจากภาพร่างในสมุดบันทึก	15
ภาพร่างในสมุดบันทึกที่เลือกนำมาขยายเป็นชิ้นงาน โครงสร้างหลัก	15
ภาพร่างในสมุดบันทึกที่เลือกเป็นส่วนรายละเอียดของงานชิ้นใหญ่	22
ภาพร่างฝันแฝงในจินตนาการกับพื้นที่สมมติ	23
ศึกษาพื้นที่ในการนำเสนอผลงาน	24
สร้างภาพร่างชุดผลงานกับสถานที่นำเสนอผลงานจริง	25
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	26
เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน	26
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	27-31
การติดตั้งผลงาน	31-37
ภาพการนำเสนอผลงาน “ฝันแฝงในจินตนาการ”	38-46

บทที่ 3	บทวิเคราะห์	47
	ความผันและการเชื่อมโยงความผันจากภาวะหนึ่งไปสู่อีกห้วงของภาวะหนึ่ง	47-64
บทที่ 4	สรุป	65-66
	บรรณานุกรม	67
	ภาคผนวก	
	ภาพสูจิบัตรนิทรรศการวิทยานิพนธ์	69
	ภาพบรรยากาศในงานนิทรรศการวิทยานิพนธ์	70-75
	ประวัติผู้เขียน	76-78

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1-7	ภาพบรรยากาศการแสดงผลงาน “ณ ช่วงขณะหนึ่ง”	4
8-19	ภาพการนำเสนอผลงานชุด “บันทึกที่มีชีวิต”	9
18-22	ภาพร่างในสมุดบันทึกที่เลือกนำมาขยายเป็นชิ้นงาน โครงสร้างหลัก	15
23-40	ภาพร่างในสมุดบันทึกที่เลือกเป็นส่วนรายละเอียดของงานชิ้นใหญ่	18
41-40	ภาพร่างรูปทรง โครงสร้างหลักที่ใช้เป็นพื้นที่ในการบรรจุจินตนาการ	22
44-46	ภาพร่างผืนผ้าในจินตนาการกับพื้นที่สมมติ	23
47	ภาพผืนผ้าที่ห้องแสดงผลงาน	24
48- 49	ภาพร่างผลงานกับสถานที่นำเสนอผลงานจริง	25
50	ภาพการทำงานช่วงแรกบนผืนงานผืนผ้าในจินตนาการ	27
51	ภาพขั้นตอนกระบวนการทำงานบนภาพผืนงานผืนผ้าในจินตนาการ	28
52	ภาพกระบวนการทำผลงาน 3 มิติขนาดใหญ่ที่ใช้เชื่อมต่อกับภาพผืนส่วนแรก	28
53	ภาพขั้นตอนการทำภาพผลงานซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งในพื้นที่ผืน	29
54	ภาพหน่วยหนึ่งในพื้นที่ผืน ที่แทรกผลงานประติมากรรมรูปทรงคน	29
55	ภาพการเตรียมผ้าสำหรับทำภาพจิตรกรรมวาดเส้นด้วยปากกา	30
56	ภาพส่วนหนึ่งของผลงานผืนผ้าที่ใช้เทคนิควาดเส้นด้วยปากกาบนผ้า	30
57-69	ภาพบรรยากาศการติดตั้งผลงาน	31
70-87	ภาพการนำเสนอผลงาน “ผืนผ้าในจินตนาการ”	38
88	ภาพรวมการเชื่อมโยงความผืนจากภาวะหนึ่งไปสู่ห้วงอีกห้วงภาวะหนึ่ง	47
89-90	ภาพรูปทรงคนในอาการของการปลดปล่อยความคิดผืนบนพื้นที่ขนาดใหญ่	48
91-94	ภาพของเส้นที่ขับเคลื่อนภาวะความรู้สึกจนเกิดเป็นรูปทรงหนึ่งของชีวิตขึ้น	49
95	ภาพจินตนาการที่ทะลักทะลายนอกจากห้วงผืนผ้า	52
96-101	ภาพหน่วยย่อยของรูปทรงผืนผ้าที่กระจายเชื่อมโยงไปยังอีกห้วงผืนหนึ่ง	53
102-103	ภาพรูปทรงหนึ่งของผลงานที่ให้ผมเป็นพื้นที่ในการปลดปล่อยจินตนาการ	53
104	ภาพรายละเอียดส่วนต่างๆของภาพ102	57
105	ภาพรายละเอียดส่วนต่างๆของภาพ102	57
106	ภาพแสดงมุมมองของผลงานกับพื้นที่ส่วนผืนซ้ายของผืนผ้าชิ้นใหญ่	58
107	ภาพแสดงมุมมองของผลงานกับพื้นที่ส่วนผืนซ้ายของผืนผ้าชิ้นใหญ่	58

108	ภาพรายละเอียดของภาพสัญลักษณ์มือที่แสดงถึงภาวะหนึ่งของอารมณ์ความรู้สึก	59
109	ภาพรายละเอียดของภาพสัญลักษณ์มือที่แสดงถึงภาวะหนึ่งของอารมณ์ความรู้สึก	59
110	ภาพลักษณะภาวะมือที่แสดงทั้งการปกป้องปกปิดและโอบอุ้มอยู่ในห้วงฝัน	59
111	ภาพลักษณะภาวะมือที่แสดงทั้งการปกป้องปกปิดและโอบอุ้มอยู่ในห้วงฝัน	59
112	ภาพภาวะการฝันแฝงในจินตนาการ	61
116	ภาพภาวะการฝันแฝงในจินตนาการ	61
117	ภาพแสดงพื้นที่สีเหลี่ยมซึ่งแฝงอยู่ในห้วงหนึ่งของฝัน	63
118	ภาพการเชื่อมโยงความฝันของผลงาน	63
119	ภาพแสดงพื้นที่สีเหลี่ยมซึ่งแฝงอยู่ในห้วงหนึ่งของฝัน	64